

Ως γνωστόν, ο εν Αλεξανδρεία πρεσβύτερος Άρειος ηρνήθη, από το έτος 318 κ.ε., την εκκλησιαστική πίστη περί της Θεότητας του Ιησού Χριστού και ότι είναι το δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος. Ο Άρειος υπήρξε μαθητής του Λουκιανού, ιδρυτού της Αντιοχειανής Σχολής, ο οποίος Λουκιανός δίδασκε ότι ο Υιός και Λόγος του Θεού ήταν «κτίσμα», όχι «αγέννητος» και δημιούργημα του Θεού. Πάντως τον θεωρούσε «πλήρη Θεό» και όμοιο με τον Πατέρα. Ο Άρειος, φτάνοντας στα άκρα την παραπάνω αιρετική άποψη, αρνήθηκε πλήρως την θεότητα του Θεού Λόγου και δίδασκε ότι ο Υιός του Θεού όχι μόνο δεν είναι Θεός, αλλά δημιουργήθηκε «εν χρόνω» και άρα πριν από ένα συγκεκριμένο χρονικό σημείο -που ήταν και η αρχή Του- δεν υπήρξε. Μάλιστα διέδιδε ότι μέσω του πρώτου αυτού «ποιήματος» ο Θεός έφερε στην ύπαρξη τον κόσμο, το σύμπαν. Κατ' ακολουθίαν θεωρούσε τον Χριστό όχι ως Θεό εκ φύσεως, αλλά ως κατά μετοχήν Θεό. Οι Πατέρες της Εκκλησίας συνέταξαν, με βάση τα αρχαία βαπτιστήρια σύμβολα, το λεγόμενο πρώτο Ορθόδοξο Οικουμενικό Σύμβολο, σε αντίκρουση του αρειανικού Συμβόλου που είχε ήδη υποβληθεί στη Σύνοδο. Η αγία αυτή πρώτη Οικουμενική Σύνοδος αγωνίστηκε, και απέδειξε θεολογικά, ότι ο Χριστός είναι ο αληθής Λόγος του Πατρός, Θεός αληθινός εκ Θεού αληθινού, και ότι γεννήθηκε προ πάντων των αιώνων, ήτοι εκτός χρόνου, από τον Πατέρα, όπως καταγράφεται στο τελικό Σύμβολο Νικαίας - Κωνσταντινουπόλεως.

Εκτός από την καταδίκη του Αρείου και των οπαδών του, η Σύνοδος έθεσε τέρμα σε τρία σχίσματα που ταλαιπωρούσαν την Εκκλησία, ήτοι στο Νοβατιανό, το Σαμοσατιανό και το Μελιτιανό. Οι Νοβατιανοί ηρνούτο στην Εκκλησία το δικαίωμα της αφέσεως των βαρειών αμαρτημάτων στους μετανοούντες και σε όσους υποχώρησαν στην πίστη τους κατά τους διωγμούς. Ο Παύλος Σαμοσατέας δεχόταν τον Υιό και το Πνεύμα ως απρόσωπες δυνάμεις του Θεού. Τέλος, ο Λυκοπόλεως Μελίτιος δεχόταν με μεγάλη αυστηρότητα στους κόλπους της Εκκλησίας όσους εξέπιπταν της ορθής πίστεως κατά το διωγμό του Διοκλητιανού και ακόμη πρόβη σε πλήθος αντικανονικών χειροτονιών.

Ακόμη, η Σύνοδος όρισε ως γενική ημερομηνία εορτασμού του Πάσχα για την Εκκλησία, την πρώτη Κυριακή μετά την πρώτη Πανσέληνο της εαρινής ισημερίας και απέκλεισε -απορρίπτοντας την εισήγηση ορισμένων επισκόπων- την αναγκαστική αγαμία επισκόπων, πρεσβυτέρων, διακόνων. Εξέδωσε μάλιστα η Σύνοδος 20 ιερούς κανόνες, ορισμένοι εκ των οποίων απαγορεύουν την εκτός δικαιοδοσίας επέμβαση αρχιερέων σε άλλες αυτοκέφαλες Εκκλησίες, επιτρέπουν την μετάδοση της Θ. Κοινωνίας σε αποθνήσκοντες και ορίζουν να μην γονατίζουμε τις Κυριακές και τις ημέρες του Πεντηκοσταρίου.

Αντίθετα με την πίστη των Αρειανών, που την ακολουθούν εξάλλου μέχρι σήμερα ορισμένες ακραίες προτεσταντικές παραφυάδες, ο «Βασιλεύς και Κύριος των Δυνάμεων» (6,5) που είδε ο Ησαΐας, δεν είναι άλλος από τον Ιησού Χριστό, για τον οποίον ο ευαγγελιστής Ιωάννης αναφέρει: «Κι ενώ τόσες υπερφυσικές ενέργειες έκανε μπροστά τους, δεν πίστευσαν σ' αυτόν για να εκπληρωθεί ο λόγος του Ησαΐα "Αυτά είπε ο Ησαΐας όταν είδε τη δόξα του και μίλησε γ' αυτόν"». Στο κατά Ιωάννην και πάλι Ευαγγέλιο αναγράφεται: «Στην αρχή υπήρχε ο Λόγος ... Και Θεός ήταν ο Λόγος και ο Λόγος έγινε άνθρωπος» (Ιω. 1,1-18). Κάποια στιγμή που ο

Φίλιππος ζητά από τον Χριστό να τούς δείξει τον Πατέρα Του, ο Ιησούς απαντά: «Τόσον καιρό είμαι μαζί σας, Φίλιππε, και δε μ' έχεις γνωρίσει;» (Ιω. 14,7-10). Ο δύσπιστος απόστολος Θωμάς, βλέποντας τον αναστημένο Χριστό, ομολογεί: «Ο Κύριός μου και ο Θεός μου» (Ιω. 20,28). Στις Πράξεις των αποστόλων διαβάζουμε: «Προσέχετε λοιπόν τους εαυτούς σας και ολόκληρο το ποίμνιο, στο οποίο το Πνεύμα το Άγιο σάς τοποθέτησε επισκόπους, για να ποιμαίνετε την Εκκλησία του Θεού, την οποία έσωσε και έκανε δική του με το ίδιο του το αίμα» (20,28). Ο Παύλος λέγει ότι ο Κύριος και Θεός έδωσε το αίμα του. Άρα ο Χριστός που θυσιάστηκε για μας είναι ο Θεός. Ακόμη, ο απ. Παύλος παρακαλεί τους χριστιανούς να έχουν το ίδιο φρόνημα με τον Χριστό Ιησού, ο οποίος «αν και ήταν Θεός, δε θεώρησε την ισότητά του με το Θεό αποτέλεσμα αρπαγής, αλλά τα απαρνήθηκε όλα και πήρε μορφή δούλου. Έγινε άνθρωπος, και όντας πραγματικά άνθρωπος, ταπεινώθηκε θεληματικά, υπακούοντας μέχρι θανάτου, και μάλιστα θανάτου σταυρικού» (Φιλιπ. 2,5-8). Τον επίλογο, τέλος, της α΄ επιστολής του ο ευαγγελιστής Ιωάννης κλείνει με τη διαπίστωση: «Είμαστε ενωμένοι με τον αληθινό Θεό μέσω του Υιού του, του Ιησού Χριστού. Αυτός είναι ο αληθινός Θεός, αυτός είναι η αιώνια ζωή. Παιδιά μου, φυλαχθείτε από τους ψεύτικους θεούς. Αμήν» (Α΄ Ιω. 5,20-21).

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ:

ΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΑΙ ΣΥΝΟΔΟΙ, Δεσποίνης Δ. Κοντοστεργίου, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλ. 1997

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΛΑΤΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, Μιχαήλ Χούλη, έκδ. Ιεράς Μητροπόλεως Σύρου, Ερμούπολη 2002

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ, Ελληνικής Βιβλικής Εταιρίας, 2003